

3. Грибонос Т. М. Семантичні особливості складнопідрядних речень часової семантики. *Вісник Житомирського державного університету. Випуск 57. Філологічні науки*. Житомир, 2011. Вип. 57. С. 186–190.

4. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. (співголови), М. П. Зяблюк та ін. 3-тє вид., зі змінами і доп. Київ : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана. 2007. 856 с.

5. Корпус української мови. URL: <http://www.mova.info/corpus.aspx> (дата звернення: 25.11.2023).

6. Janowska A. Między przestrzenią a czasem: ewolucja temporalnych przyimków wtórnych w polszczyźnie. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*. Z. 71. 2015. S. 255-264.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-383-5-2>

OBJECT-SUBJECT FUNCTIONS OF THE EXTENDERS OF THE STRUCTURAL MODEL OF THE SENTENCE

ОБ'ЄКТНО-СУБ'ЄКТНІ ФУНКЦІЇ ПОШИРЮВАЧІВ СТРУКТУРНОЇ МОДЕЛІ РЕЧЕННЯ

Vorobets O. D.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the General and
Germanic Linguistics Department
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Воробець О. Д.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального
та германського мовознавства
Прикарпатський національний
університет
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

У лінгвістиці речення можна представити у вигляді структурної моделі, де функціонують елементи об'єкта та суб'єкта, що виконують відповідні функції, корелюючи взаємозумовленими інтенціями, що трансформуються у об'єктно-суб'єктні функції. Традиційно, об'єктні функції – це функції, які виконуються об'єктами в реченні, що зазвичай є тим, на кого або на що спрямована дія; він може вказувати на того, кому або на що щось робиться, кого або що діється. Суб'єктні функції – це функції, які виконуються суб'єктами в реченні, що зазвичай є основний діючий елемент в реченні, той, хто здійснює дію або хто здійснює дію в реченні [1, с. 13; 2, с. 257].

Одним із варіантів синкретичних поширювачів можемо розглянути об'єктно-суб'єктні функції поширювачів, що виступають яскравим прикладом модифікаційних проєкцій:

(1) *Усі його львівські знайомі залишалися неторкнуті, передбачувана хвиля арештів і згорання патріотичних структур непередбачувано відкладалася* (Ю. Андрухович).

(2) *Віддаленим наслідком цих подій можна вважати те змішане почуття вини й сорому, що звідтоді незмінно заповняло Дарку при зустрічі з кожним євреєм і сяк-так розмокнувалося тільки при ближчому, вже таки особистому знайомстві* (О. Забужко).

У контексті мовознавства синкретичні поширювачі ідентифікуємо як визначники ситуацій, коли один компонент має кілька значень або виконує кілька функцій одночасно. У цьому випадку, об'єктно-суб'єктні функції поширювачів можемо спостерігати, коли окремі семантичні одиниці виконують як об'єктні, так і суб'єктні ролі в реченні, в залежності від контекстуальної інтерпретації [1, с. 14].

Отже, синкретичні поширювачі демонструють модифікаційні проєкції, оскільки одиничний поширювач або мегапоширювач може приймати різні форми або ролі в різних контекстах, що створює додаткові можливості для вираження смислових конотацій у текстовій площині. Вивчення таких мовних особливостей у межах слов'янської лінгвістичної думки допомагає збагачувати наше розуміння мови і її структури, семантики та функції граматичних одиниць.

Література:

1. Воробець О. Постпозиція поширювача семантичної структури речення у лінгвістичному вимірі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки: мовознавство*. Луцьк, 2015. № 6(307). С. 12–16.

2. Kononenko I. Implicit Causativity of the Attribute in Slavic Languages. *Slavistična revija*. 71(2). P. 175–187.

3. Предикат у структурі речення : монографія / за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка. Київ ; Івано-Франківськ; Варшава, 2010. 408 с.